

NIESMIERTELNE
 Z SMIERTELNYCH KOSCI
 SZLACHETNEGO IMCI PANA
JANA CYM-
MERMANA
 BURMISTRZA y PREZYDENTA

Na ten Rok destynowanego

TROPHÆUM

Na Tryumf

De niebieskiegn Kapitolum wieżdżaiacemu |

przy solennych exekwiach

wystawione

4 dnia Grudnia Roku 1712.

Przez

P. S. I. K. MCI. S.

W THORVNIU

Drukował Jan Ludw, Nikolaii. Roku 1712.

*Os fueras, quondam nostris ex ossibus unum:
Ossibus erigimus iusta trophæa tibi.*

*Kość z Kości naszych byłeś sławny Cymmermanie:
Niechżeć z Kości Trophæum przez nasz affekt wstanie.*

Nlechay, Postrach Swiata wielki Tamerlanes okrutny wzdrygajacy
oczom reprezentuie midok, kiedy z pobitych nieprzy-
jacioł Kości, triumphalne sobie wystawic kazal Kolossy, aby
nie smiertelna sobie ziednal sławę, y z cudzego nieszczęścia we
sole wymusił okrzyki: Nam inſze! noćic trzeba tbereny, kiedy zazdroſne
szczęſciu naszymu fara z smiertelnych szlachetnego I. MC Panna Cym-
mermana Kości załosne zkladaia trophæum. Trudno tu wesołych za-
zywać akklamacyi, gdzie oczytopnia we lzy mysl w rozważaniu utra-
conego Patris Patriæ zanurzona, serce się od zalu kraie, Same usta dobro-
wolnie lamentuia.

Uno nostra salus, uno fors concidit iclu!

Jednym Parkizamachem, szczęścia y fortuny,

Zdrowie całej Oyczyzny, upadło do trusy.

Gdyby przezacny ow Wodz Leonides z smiertelnych się otrzasnal
prochow, aia to smutne weyrzal trophæum, ey czyliſz byſtuzniey nizeli
nad owym Athenskiey Rzeczypospolitey Gubernatorem, zawołać nie
mógł. *En ossa de Patria benè merita.* Oto stoi oziembie ciało, oto Kości,
na których się jako na potężnych filarach, *integritas boni publici* wspierała,
ktore wſzytkiemu siłami dla miłości Oyczyzny pracowały: *En ossa de Pa-
tria benè merita.*

Na tym albo wiem Katafalku stoi *Os ex ossibus nostris*, złożone Ci iſo
szlachetnego IMci Pana Cymmermana, sławnego Burmistrza Miasta MKrole-
wsk Mc. Torunia, który nie kontentuiac się, ze przez cale życie swoje,
wiernie y statecznie służył oyczyźnie, rok prawie cały z zazdroſną pałował
się Parka, aby ieszcze dluzey ulubione boni publici piaſtował dobro. Aleć
[niestety] przyſzło na koniec tak usilney przeciw oyczyźnie miłości! Co
mowie? owſzem y w tym smiertelnym popiele, niezgasła życzliwego ku
nam affektu *Scintilla*; ale się wobszerne rozżarza plomienie, ktoremi y
te smutne mary, smiertelna żalobę, dawne oſwieca zaſługi; abyſmy jawnie
z Leonidesem tak zacne czytali charaktery. *En ossa de Patria benè merita.*

I za prawdę choc by się z koncentrowała złość y nienawiść ludzka,
niepokaże takiey czastki w szlachetnym Io. Mci Panu Cymmermanie, kto-
ra by o całość, o szczęśliwe oyczyzny naszej nie usiłował powodzenie. O
leży oziembie serce, ktore to jako *primum vivens* na usługę pospolitego
dobra poświęcone było, tak y *ultimum moriens*, przy miłych affektach oyc-
czyzny zabawiło się. Nad tym sercem tak pracowitym tak się owſzyſkich
staraiacym smiele zawołać mogę z Petrarcha:

Et labor, Et lachrymæ, gemitus, Et tristia cura

Pectora torquentes, habitant corde sub isto.

Nulla fuit tibi lata dies!

I W tym sercu, praca, Skrzętność, lzy smutne mieszkają

Ktore mu dni wesołych zażyć zabraniają.

Ocleży

Ot leży choć iuż w smiertelney kalwaryi, głowa całego Miasta: wko-
rey się niegdy umiętność praw oyczystych, wolności y Przywilejow, madre
Consilia tak w woynie iako y w pokoju, miłe całemu zgromadzeniu rzady
zawierały.

Egregium semper Patria caput! ille Senatus

Vindex, ille fori, legum, ritusq̄, togaq̄.

Cornelius Severus

Ten był głowa oyczyny, obrońca Senatu,

Prawa, obrządki, podał sprawiedliwość światu.

Co rzekę o oczach ktore się na wartowaniu Iuris y praw Miasta tego
zstępily, przy ktorych grave supercilium Catonis, tak się z Druzowa zła-
czyło łagodnością, ze ktokolwiek nan weyrzał, musiał owe przeciwne w so-
bie uczuć affekta: ktore namienia Klaudyjan.

Diligimus pariter, pariterq̄ timemus.

Ciebie razem kochamy, boimy się razem,

Sama boiazń cię kocha. Tak cię sobie ważem.

Niezchodzi y owym uszom, ktore chętnie y cierpliwie ku sprawom
skarżących się nakłaniały, na pochwałę; y ktoby im zaśluzonego od ał elo-
gium, musiał by bydz *ex numero illorum, qui male audiunt*. Akto się nie-
zdziwił złotoustey wymowie, teraz miłczących ust, widzieć było in Sena-
tu, Tulliusza w wymowie, Demosthenesa *in rationum pondere*, Pericleja na
występki piorunującego.

Ore uno se cuncta vetustas

Condidit, & maior collectis viribus exit!

Claud

Wtych usciech starodawna zawarta się mowa

Lecz obfiszce z nich płyna, sit nabrawszy słowa.

Alec do czego Krasomowskie słowa wiodły, tam daleko prędzey
dzielne *in rebus agendis* Ręce się stawiły.

Currunt verba licet; manus est velocior illis:

Nondum lingua; suum dextra, peregit opus.

I luboć płyna słowa; ręka jest lotnieysza

Nic język: a iuż ręka pracy swey umnieysza.

Wtych ręku uboistwo szcudroblowości, Pospolstwo nie oszacowane
prace, Urzędnicy y Magistrat w Pisaniu, Regestrowaniu swoia Kancellar-
ria uznawali: tak że gdy się te ręce smiertelna skurczyły wiołencya, zda
się nam iak by rękę prawa Oyczyźnie naszej odjęto. Wyciągnęłyście się
teraz poważne y po śmierci nogi, ktoreście przedtym tak łatwo *ad metam*
gloria pospieszyły, ktore wkościele Bożym, ktore w Ratuszu *impressistis*
in estigia, ktoremi Sukcessorowie, do naywyszego sprawiedliwości stopnia
postępować maia. To nasze nieszczęście, żeście się tak prętko na drogę
wieczności udały: Ktorych biegu że trudno zatamować, muszę ia iak
nayszczęśliwzey z Horacyuszem powinšzować drogi.

I bene

I bone, quo virtus tua te vocat! i pede fausto!

Grandia laturus meritorum premia calis.

Idź gdzie cię cnota woła: pospiesz szczęsną nogą

Wźmiesz w niebie koronę za zasługi droga.

Słowem: tu leży ciało, tu Kości szlachetne, tego który się na obronę Praw y Swobod Oyczyzny naszej dzien y noc, zniezmierną pracą, zniewymownemi trudnościami wydał! A iakoż tu nie tak usty, iako *vocalibus lachrymis*, albo padającym się od żalu sercem niezawołać. *En ossa de Patria bene merita.*

Naywiększy to jest dobrze zasłużonego u Oyczyzny dokument, kiedy się Oycem Oyczyźnie stawia. Rzadka to y u dawnych wiekow była pochwała. Między Rzymскими Cesarzami Augustus, Trajanus, Vespasianus, Titus; Między Hiszpanskimi Krolami Alfons y Ferdinand, między Francuskimi S. Ludwik dziewiaty, y Iedenaasty, Między Polskimi Władysław Jagiello y Władysław czwarty, Patriis Patriæ usłyszeli akklamacya. Pertinaxowi zaś Cesarzowi z tryumfem do Rzymu wiezdzaiacemu wszyscy takie okrzyki dawali. *Patri pio, patri Senatus, Patri omnium bonorum.* Oycu pobożnemu, Oycu Senatu, Oycu wszystkich dobrych. Z trudna kto takie dostąpi pochwały: bo strudna kto *Patriis Patriæ* wypełni officium ktorego jest w sercu poddanych swoich nosić, im iako własnym dzieciom affekt świadczyć. I dla tego Alfons Krol Kastellæ całe Krolestwo swoje sztucznie na jednym portrecie wymalowane na perstach nosił: dla tego Pelikana własna krew dzieci swoje karmiacęgo wyrazić kazał przypisawszy Symbolum. *Pro lege & grege*; daiać znać, że poddani przy sercu *Patriis Patriæ* zпочywać powinni: że im z krwi swojej na posilenie y ratunek żałować nie powinien. A do tego łagodnością więcej panować maia niżeli potencji swojej postrachem. Dobrze Theodosyusz Cesarz Syna swego Honoryusza u Klaudyana upomina.

Invideant alii claris fortesq; trucidant

Muniti gladius urvant septiq; venenis

Ancipites habeant arces trepidiq; minentur

Tu Civem Patremq; geras.

Niech innych zazdrość bierze, mężnych zabijaia

Mieczmi się y trucizna zenszad otaczai

W obronnych rezydaiac twierdzach, boiazliwie

Niech groza: ty Oyczyzny badz Oycem prawdziwie.

A drugi Cesarz Rzymiski Trajanus gdy się z poddanymi bardzo towarzyszył wnet oto od nienawistnych strofowany odpowiedział. *Talem me prastabo Imperatorem privatis, qualem optarem ipse privatus*: daiać znać że łagodnością, każdy Pater Patriæ powinien sobie serca ludzkie zniewalać: przyjemną rozmową za serce chwytac: tak będzie umysłem y sercem szczęśliwie władnał.

Pera-

Peragit tranquilla potestas

Quod violenta nequit,

Claudianus

Czego gwałtowne rządy w Państwach nie przeważa

To cichosć y łaskawosć skutecznie dokaza.

I to nie mnieysze *Patrum Patria officium*, wszelakie mieć około zwyciężony sobie od Boga trzody pieczołowanie. Prawdziwy *Pater Patria*, nie swoich pożytkow ale publicznego dobra strzeże, według Xenofonta. *Rex creatur, non ut se ipsum curet, sed ut populi feliciter degant.* Nie dla tego Zwierzchnosc tobie polecona jest, abys swego pilnował interessu, ale żeby Państwo tobie poddane, w szczęście opływało.

Tu consule cunctis

Non tibi: nec tua te moveant sed publica vota, mowi Klaudyan

Dogadzay stanom: a twoy niech idzie na stronę

Interess. wszyscy z ciebie, niech ma obronę.

Rada y staraniem nie sobie ale Rzeczypospolitey dogadzay: y nie na to patrz co się do twoiey stosuje skłonności, ale co wszystkim stanom zdrowego jest y pożytecznego.

Pater Patria bynamniey imienia *Patris* nie traci, chociaż go *Rigor Iustitiae* obostrzy, kiedy go iako niegdy dawnych *Consulow* Rzymskich *Virga & securae* poprzedzaia, y krwi własney nieprzepuśczaiać. To podobno *Manlius* który synowi nad zakaz z nieprzyjacielem potykaiacemu się, choć *Zwycięzcy* szyje uciać kazał, *Tyraniem* będzie? bynamniey. Broni go ieden *Historyk* Rzymski *Dum Patrem quodammodo exiit: patrem patria induit: & qui pro legis integritate sanguinem Filii fudit, signum est quod nec proprio sanguini pro defensione patria parsurus esset.*

Na ostatek y to *patrem patria* czyni, kiedy dobrym przykładem wszystkie stany do dobrego wiedzie. piękna rzecz jest pierwey na sobie spróbować trudności y ciężaru, który na poddanych masz wyciągać. W ten czas na wszelakie trudy odwazy się *pospolstwo* iesli *zycie* *Rzadcy* zgadza się z rozkazaniem swoim iako mowi poeta:

In Commune jubes si quid confesve tenendum

Frimus iussa subi: tunc observantior equi.

En populus, nec ferre negat, cum viderit ipsum

Auctorem parere sibi:

Iesli prawa stanowisz: sam pierwey z ochota

Wypełniaj: bo gdy widzi *pospolstwo*, że złota

Ustawę *prawodawca* sam też zachowuie;

Do praw obserwowania: winnym się być czuie.

Ta ia do Ciebie stylony obracam *szlachetny* *Mci* *Panie* *Cymmerma* nie *Burmistrz* *slawnego* *Miasta* *naszego* *Torunia*! czylis ty nie prawdziwy *pater patrie* ktorys nas wszystkich w sercu swoim iako własne dzieci *pieklowal*, ktorys na wzor *pelikana* własney krwi by potrzeba było *pro lege &*

progre

pro grege nieżałował, uznaliśmy twoię w Rządach Miasta tego łagodność; Kiedy każdemu dostępnym, praw przestrzegających Oycem, wykraczającym zdrogi sprawiedliwości łaskawym, wszystkim stanom, jako Titus Delicia generis humani stawias się. Nie zgubisz jednak przez to laudem Justitiae, kiedy nie maiać względu na bogatego albo ubogiego, powinne-go, albo obcego przyjaciela, albo nie przyjaznego, same prawa za Regulam sobie proponuiac, takes adził, żeby się Cato Cenforius albo Manlius w Rzymie, Solon w Athenach, Lykurgus w Sparce, cały zgoła Aropagus, tak scisley, takiey bez respektow dziwował sprawiedliwości. Z tym wszystkim takes to, wdzięczną swoją okrasil łagodnością że sama bojazn nasza, ciebie kochac musi.

Ipsę metus te noster amat,

Claud.

Ah ukochany Pater Patriae iakos dni twoie Zimie y lecie na Ratuszu in ordinariis & extraordinariis functionibus trawil, iakos pod czas terażniejszey wojny, wszystkie mysli na to obrocil, abys popalone Acta & Archiva do porzadku przyprowadzil, iakos się Nieprzyjacielskim Inkur-syom iako tarcza naypotężniejsza zastawial.

Hic, Patriae tegmen Murus & arma fuit.

Theobaldus

Ten był tarcza Oyczyzny; Murem y orężem

Tym Nieprzyjaciół wsparła, zastawiona Mężem.

Mysmy sobie bezpiecznie odpoczywali, aty ieden za wszystkich my-slał, ieden bronil, ieden od wszystkiego niebezpieczeństwa zastawial. Dales nam przykład zachowania praw Oyczystych, który tak długo w obyczaiach naszych kwitnac będzie, poki Imienia twego pamięć w nas nie przestanie. Swiecifes nam pobożnością y nabożenstwem Chrze-ścianskim, Justitia & æquamitate, Cierpliwoscia, y przyjemnością; a zatym byses prawdziwy Pater Patriae, wszystkim wiekom do zazdrości podany. To nasze niezczęście, że się takim Oycem dłużej cieszyć nie pozwolily Fata.

Hei Pater creptus! Patria in seruire salutis

Post habita propria perstitit iste Pater.

Wydarty jest nam Ociec, który nic oswoie

Niedbał zdrowie, by nasze w strazy miał podwoie.

Więc przy złożeniu na smiertelne mary tak ukochanego Patris Pa-triae; znowu ja z Leonidesem zawołać muszę. *En ossa de Patria bene meri-ta.* O to niesmiertelne z smiertelnych, ale wielce zasłużonych Kosci, slawy I. Mci Pana Cymmermana trophaum. Na którym przy ostatniej wale-cie y pożegnaniu, na znak wdzięczności miła Oyczyzna przypisuie Epi-taphium.

Hi

Hi Cimmermanni mores: hæc Regula semper
 Sancta fuit, servare modum, finemq; tenere,
 Naturamq; sequi, Patriaq; impendere vitam,
 Nec sibi sed toti genitum se credere mundo.
 Huic epula vicisse famem, pretiosaq; vestis
 Hirtam membra super Romani more Quiritis
 Induxisse togam. Pater Urbi est atq; maritus,
 Iustitia cultor, rigidi servator honesti
 In commune bonus: nullos illius in actus
 Subrepsit: partemq; tulit sibi nata voluptas.

Te postępki, ten sposob zycia Cymmermana:
 Zachowac miarę ktora od Natury dana
 Oyczyzniez miłym zdrowiem zostac poświęconym
 Nie sobie ale swiatu wierzyc się zrodzonym
 Jemu bankiet zwycięzyc głod: stroje bogate
 Grubana wzor Rzymkiego Senatora szatę
 Nosic: Oycem Oyczyzny iest: Sprawiedliwoscę
 Obrowca: a surowey sprawca przystoynosci
 Laskany zgromadzeniu: wiego obyczaię
 Nie w kradła się rozkosz, y czastki niezastaie.

Ia zas oprocz pospolitego wdzięczney Oyczyzny Epitaphium takie ieszcze przypisuię Elogium.

Ecce Parens verus Patrię! dignissimus aris
 Roma tuis! per quem nunquam jurare pudebit.
 Oto Ociec Oyczyzny: godzien twoiey Rzymie
 Pompy: przysiadz na Iego wstyd nie będzie Imię.

Lucanus lib. 9.

